

ROBIN SHARMA

Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΗΓΕΤΗ

ΜΕ ΤΟ ΜΟΝΑΧΟ ΠΟΥ ΠΟΥΛΗΣΕ ΤΗ FERRARI ΤΟΥ

ΟΙ 8 ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΟΡΑΜΑΤΙΣΤΗ ΗΓΕΤΗ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΣΟΦΙΑ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

Στην κόρη μου Μπιάνκα.
Είθε να είσαι πάντα πρότυπο χαράς.

Στους πολλούς αναγνώστες του έργου μου,
Ο Μοναχός που Πούλησε τη Ferrari του,
οι οποίοι βρήκαν το χρόνο μέσα στις πολυάσχολες ζωές τους
για να μου πουν πόσο τους επηρέασε το απλό αυτό βιβλίο.
Με έχετε συγκινήσει.

Και σε όλους τους ηγέτες που αληθινά τιμούν
την ιερή εμπιστοσύνη ανάμεσα σ' εκείνους και στους
ανθρώπους
των οποίων έχουν την τιμή να ηγούνται. Συνεχίστε να
ευλογείτε ζωές
και να απελευθερώνετε ταλέντα.

Αυτή είναι η αληθινή χαρά στη ζωή – να αναλώνεσαι για ένα σκοπό, να θεωρείς τον εαυτό σου δυνατό, να είσαι μια αληθινή δύναμη της Φύσης και όχι μια πυρετώδης μάζα από αρρώστιες και στενοχώριες που παραπονιέται γιατί ο κόσμος δεν έχει σαν αποκλειστικό έργο τη δική της ευτυχία... Θέλω να είμαι τελείως εξαντλημένος όταν πεθάνω. Γιατί όσο πιο σκληρά δουλεύω τόσο περισσότερο ζω. Απολαμβάνω τη ζωή αυτή καθαυτή. Η ζωή για μένα δεν είναι ένα φευγαλέο κεράκι. Είναι ένας υπέροχος πυρσός που πρέπει να κρατάω ψηλά επί του παρόντος και θέλω να τον κάνω να λάμπει όσο περισσότερο γίνεται πριν τον δώσω στις επόμενες γενιές.

Τζορτζ Μπέρναρντ Σο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑ

Μια Παράξενη Πορεία προς την Επιτυχία

Ήταν η πιο θλιβερή μέρα της ζωής μου. Όταν έφτασα στη δουλειά, μετά από ένα σπάνιο χαλαρό Σαββατοκύριακο, το οποίο είχα περάσει στα βουνά πεζοπορώντας και γελώντας με τα παιδιά μου, είδα δύο τεράστιους φρουρούς σκυμμένους πάνω από το μαονένιο γραφείο μου, στη γωνία του ορόφου που όλοι ζήλευαν. Έτρεξα κοντά τους και είδα ότι έψαχναν τα αρχεία μου και φυλλομετρούσαν τα πολύτιμα έγγραφα στο λάπτοπ μου, αδιαφορώντας για το γεγονός ότι τους είχα δει. Τελικά, ένας από αυτούς με πρόσεξε που στεκόμουν εκεί, με πρόσωπο αναποκοκκινισμένο από το θυμό και χέρια να τρέμουν μπροστά στην ασυγχώρητη αυτή εισβολή. Με μια έκφραση που δεν είχε το παραμικρό ίχνος συναισθήματος, με κοίταξε και πρόφερε δεκατρείς λέξεις που με άφησαν εμβρόντητο, να στέκομαι εκεί αποσβλωμένος, σαν να με είχαν μόλις κλοπήσει στο στήθος. «Κύριε Φράνκλιν, έχετε απολυθεί. Πρέπει να σας συνοδεύσουμε έξω από το κτίριο αμέσως».

Με την απλή αυτή φράση μετατράπηκα, από αντιπρόεδρος μιας ραγδαία αναπτυσσόμενης εταιρείας λογισμικού στην ήπειρό μας, σε έναν άνθρωπο χωρίς μέλλον. Και, πιστέψτε με, πήρα την απόλυσή μου πολύ άσχημα. Η αποτυχία ήταν μια άγνωστη έννοια για μένα, μια εμπειρία που δεν είχα ιδέα πώς

να διαχειριστώ. Στο κολέγιο ήμουν ένα χρυσό αγόρι, το παιδί με τους τέλειους βαθμούς, με τα όμορφα κορίτσια και το απειριόριστο μέλλον. Ήμουν στην ομάδα των αριστούχων, ήμουν εκλεγμένος πρόεδρος του τμήματος και έβρισκα το χρόνο να παρουσιάζω μια πολύ δημοφιλή εκπομπή για την τζαζ στον ραδιοφωνικό σταθμό του πανεπιστημίου. Όλοι θεωρούσαν ότι ήμουν χαρισματικός και προορισμένος για μεγάλες επιτυχίες. Μια μέρα άκουσα έναν από τους ηλικιωμένους καθηγητές μου να λέει σε ένα συνάδελφό του: «Αν είχα την ευκαιρία να ζήσω τη ζωή μου από την αρχή, θα ήθελα να είμαι ο Πίτερ Φράνκλιν».

Η αλήθεια είναι ότι τα ταλέντα μου δεν ήταν τόσο φυσικά όσο πίστευαν όλοι. Η αληθινή πηγή των επιτευγμάτων μου βρισκόταν σε μια αυστηρή νοοτροπία, που έδινε μεγάλη έμφαση στην εργατικότητα, και σε μια σχεδόν εμμονική επιθυμία να νικώ. Ο πατέρας μου είχε έρθει στην Αμερική αδέκαρος μετανάστης πριν από πολλά χρόνια, με το όνειρο μιας πιο γαλήνιας, πλούσιας και ευτυχισμένης ζωής για τη νεαρή οικογένειά του. Άλλαξε το οικογενειακό μας όνομα, μας εγκατέστησε σε ένα τριάρι στο πιο ήσυχο μέρος της πόλης και άρχισε να δουλεύει ασταμάτητα ως εργάτης εργοστασίου για τον κατώτερο μισθό, μια δουλειά που κράτησε τα επόμενα σαράντα χρόνια της ζωής του. Και, παρόλο που δεν είχε τυπική μόρφωση, δεν συνάντησα ποτέ μου πιο σοφό άνθρωπο – μέχρι πρόσφατα που γνώρισα έναν εξαιρετικό τύπο, κάποιον που πρέπει πραγματικά να γνωρίσετε κι εσείς. Υπόσχομαι να σας πω περισσότερα για εκείνον σε λίγο. Αυτό θα σας αλλάξει τη ζωή για πάντα.

Το όνειρο του πατέρα μου για μένα ήταν απλό: μια πρώτη τάξης εκπαίδευση σε ένα πρώτη τάξης πανεπιστήμιο. Έτσι θα εξασφάλιζα μια καριέρα κορυφαίων επιτευγμάτων και δίκαιων ανταμοιβών, ή τουλάχιστον αυτό πίστευε. Πίστευε

βαθιά ότι μια καλή βάση προσωπικών γνώσεων ήταν το καλύτερο θεμέλιο για μια επιτυχημένη ζωή. «Ό,τι κι αν σου συμβεί, Πίτερ, κανείς δεν θα μπορεί να σου πάρει τη μόρφωσή σου. Η γνώση θα είναι πάντα ο καλύτερός σου φίλος, όπου κι αν πας, ό,τι κι αν κάνεις», μου έλεγε συχνά, ενώ έτρωγε το βραδινό του μετά από μια ακόμα εξαντλητική μέρα δεκατεσσάρων ωρών, στο εργοστάσιο όπου αφιέρωσε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του. Ο πατέρας μου ήταν σπουδαίος άνθρωπος.

Ήταν επίσης σπουδαίος αφηγητής, ένας από τους καλύτερους. Στην πατρίδα του, οι γεροντότεροι χρησιμοποιούσαν παραβολές για να μεταφέρουν τη σοφία των αιώνων στα παιδιά τους, κι έτσι κουβάλησε την πλούσια αυτή παράδοση μαζί του στη θετή πατρίδα του. Από τη μέρα που η μητέρα μου πέθανε ξαφνικά ενώ ετοιμάζε το φαγητό του στην πολυκατοικισμένη κουζίνα μας, μέχρι την εποχή που ο αδελφός μου κι εγώ μπήκαμε στην εφηβεία, ο πατέρας μου κάθε βράδυ μας νανούριζε με μια υπέροχη ιστορία που έκρυβε πάντα ένα μάθημα ζωής. Μια ιστορία, την οποία θυμάμαι ιδιαίτερα, μιλάει για ένα γέρο αγρότη που ήταν ετοιμοθάνατος και ζήτησε από τους τρεις γιους του να μαζευτούν γύρω του. «Γιοι μου», είπε: «ο θάνατος είναι κοντά και σύντομα θα αφήσω την τελευταία μου πνοή. Αλλά πριν το κάνω, πρέπει να μοιραστώ ένα μυστικό μαζί σας. Στο χωράφι πίσω από το σπίτι μας, είναι θαμμένος ένας καταπληκτικός θησαυρός. Σκάψτε βαθιά και θα τον βρείτε. Τότε θα λύσετε για πάντα το οικονομικό σας πρόβλημα».

Μόλις ο γέρος πέθανε, οι γιοι έτρεξαν στο χωράφι και άρχισαν να σκάβουν σαν τρελοί. Έσκαψαν για πολλές ώρες και συνέχισαν για πολλές μέρες. Δεν έμεινε σπιθαμή του χωραφιού που να μην έχει σκαφτεί, καθώς έβαλαν όλη τους τη νεανική ενέργεια στο έργο αυτό. Αλλά, αλίμονο, κανένας θησαυρός δεν βρέθηκε. Στο τέλος, τα παράτησαν βρίζοντας

τον πατέρα τους, γιατί ολοφάνερα τους είχε κοροϊδέψει, και απορώντας για ποιο λόγο είχε θελήσει να τους γελοιοποιήσει. Ωστόσο, το επόμενο φθινόπωρο το χωράφι αυτό είχε τέτοια σοδειά, που ολόκληρη η κοινότητα δεν είχε ξαναδεί ποτέ. Οι τρεις γιοι έγιναν γρήγορα πλούσιοι. Και πραγματικά έλυσαν για πάντα το οικονομικό τους πρόβλημα.

Έτσι, από τον πατέρα μου έμαθα τη δύναμη της αφοσίωσης σε ένα σκοπό, τη φιλοπονία και τη σκληρή δουλειά. Στα φοιτητικά μου χρόνια δούλευα μέρα νύχτα με στόχο να είμαι πάντα στη Λίστα των Αριστούχων του Πρύτανη και να πραγματοποιήσω τα όνειρα που είχε ο πατέρας μου για μένα. Κέρδιζα τη μια υποτροφία μετά την άλλη και έστελνα συστηματικά στον ηλικιωμένο πατέρα μου μια μικρή επιταγή στο τέλος κάθε μήνα, ένα μέρος του μισθού που έπαιρνα από τη μερικής απασχόλησης δουλειά που είχα. Αυτό ήταν μια ελάχιστη ένδειξη ευγνωμοσύνης για όλα όσα είχε κάνει. Όταν ήρθε η στιγμή να βγω στην αγορά εργασίας, μου πρόσφεραν μια θαυμάσια αμειβόμενη θέση διευθυντή στο χώρο της υψηλής τεχνολογίας, ο οποίος ήταν ο τομέας που είχα επιλέξει. Η εταιρεία λεγόταν Digitech Software Strategies και ήταν το μέρος όπου όλοι ήθελαν να δουλέψουν.

Ενώ ήταν ήδη εκπληκτικά επιτυχημένη, οι ειδήμονες προέβλεπαν ότι η ιλιγγιώδης ανάπτυξη της θα συνεχιζόταν, και ένιωσα πραγματικά περήφανος που η συγκεκριμένη εταιρεία με είχε επιλέξει για να γίνω μέλος της επιτυχημένης ομάδας της. Δέχτηκα αμέσως τη θέση και άρχισα να δουλεύω ογδόντα ώρες την εβδομάδα για να αποδείξω ότι άξιζα και την τελευταία δεκάρα από τον υψηλό μισθό που έπαιρνα. Δεν μπορούσα να ξέρω τότε ότι, επτά χρόνια αργότερα, η ίδια αυτή εταιρεία θα με εξευτέλιζε όπως δεν είχα εξευτελιστεί ποτέ άλλοτε.

Τα πρώτα χρόνια στην Digitech ήταν καλά χρόνια. Πραγματικά ήταν. Έκανα μερικούς θαυμάσιους φίλους, έμαθα πολλά και ανέβηκα γρήγορα στην κλίμακα της ιεραρχίας. Έγινα ο αναγνωρισμένος σούπερ σταρ, ένας νέος άντρας που διέθετε κοφτερό μυαλό, ήξερε να δουλεύει σκληρά και επιδείκνυε αληθινή αφοσίωση στην εταιρεία. Παρόλο που δεν είχα ποτέ διδαχθεί πώς να διοικώ άλλους, μου έδιναν συνεχώς όλο και υψηλότερες θέσεις ευθύνης.

Αλλά, χωρίς αμφιβολία, το καλύτερο πράγμα που μου συνέβη στην Digitech Software Strategies είναι ότι εκεί γνώρισα τη Σαμάνθα, τη γυναίκα που τελικά παντρεύτηκα. Ήταν και εκείνη μια ευφυής νέα διευθύντρια, εξαιρετικά όμορφη και με καταπληκτικό μυαλό. Γνωριστήκαμε σε ένα χριστουγεννιάτικο πάρτι και κολλήσαμε αμέσως. Σύντομα περνούσαμε τον ελάχιστο ελεύθερο χρόνο μας μαζί. Από την πρώτη μέρα, η Σαμάνθα ήταν η μεγαλύτερη θαυμάστριά μου και πραγματικά πίστευε στο δυναμικό και στο ταλέντο μου. «Πίτερ, θα γίνεις ο διευθύνων σύμβουλος», μου έλεγε τακτικά με ένα απαλό χαμόγελο. «Ξέρω ότι το έχεις». Δυστυχώς δεν ένιωθαν όλοι έτσι. Ή ίσως ένιωθαν.

Ο διευθύνων σύμβουλος της Digitech Software Strategies διοικούσε την εταιρεία σαν δικτάτορας: ήταν αυτοδημιούργητος με αρκετή δόση κακίας και με έναν εγωισμό τόσο παραφουσκωμένο όσο και η επιταγή της μισθοδοσίας του. Όταν πρωτάρχισα να δουλεύω μαζί του, ήταν ευγενικός, αν και συγκρατημένος. Αλλά, μόλις άρχισαν να κυκλοφορούν φήμες για τις ικανότητες και τις φιλοδοξίες μου, έγινε πιο ψυχρός μαζί μου και συχνά μου έστελνε μόνο λακωνικά υπηρεσιακά σημειώματα, όταν η κατάσταση απαιτούσε κάτι λιγότερο τυπικό. Η Σαμάνθα τον αποκαλούσε «ανασφαλές ανθρωπάκι», ήταν γεγονός όμως ότι είχε εξουσία. Αληθινή εξουσία. Ίσως ένιωθε ότι, καθώς ανέβαινα την ιεραρχία και έπαιρνα

υψηλότερες διευθυντικές θέσεις, με κάποιον τρόπο χαλούσε η εικόνα του. Ή ίσως έβλεπε πολλά δικά του στοιχεία σε εμένα – και δεν του άρεσε αυτό.

Ωστόσο, πρέπει να παραδεχτώ ότι είχα κι εγώ τις δικές μου αδυναμίες. Πρώτα απ' όλα, ήμουν εξαιρετικά ευέξαπτος. Αν κάτι πήγαινε στραβά τη λάθος στιγμή, φούντωνε μέσα μου μια οργή που απλώς δεν μπορούσα να ελέγξω. Δεν έχω ιδέα από πού πήγαζε, αλλά ήταν εκεί. Και δεν μου έκανε καλό στη δουλειά μου. Πρέπει επίσης να παραδεχτώ ότι, αν και πιστεύω πως κατά βάθος είμαι εντάξει άνθρωπος, ήμουν λίγο τραχύς στον τρόπο που διοικούσα. Όπως είπα, δεν είχα λάβει ποτέ εκπαίδευση σχετικά με τη διοίκηση και λειτουργούσα με το ελάχιστο ένστικτο που μου είχε δοθεί. Συχνά ένιωθα πως δεν διακατέχονταν όλα τα μέλη της ομάδας μου από την ίδια εργατικότητα και το ίδιο πάθος για εξαιρετικές επιδόσεις όπως εγώ, και αυτό με απογοήτευε. Ναι, φώναζα στον κόσμο. Ναι, αναλάμβανα πολύ περισσότερες ευθύνες απ' όσες μπορούσα να διαχειριστώ. Ναι, θα έπρεπε να αφιερώνω περισσότερο χρόνο να χτίζω σχέσεις και να καλλιεργώ την αφοσίωση των υφισταμένων μου. Αλλά υπήρχαν πάντα τόσο πολλές φωτιές που έπρεπε να σβήσω και δεν είχα ποτέ αρκετό χρόνο για να ασχοληθώ με τα πράγματα τα οποία έπρεπε να βελτιωθούν. Προφανώς ήμουν σαν τον ναυτικό που σπαταλάει το χρόνο του για να βγάλει το νερό από τη βάρκα του, αντί να βρει το χρόνο να κλείσει την τρύπα. Πολύ κοντόφθαλμο, για να μην πούμε τίποτα χειρότερο.

Κι έτσι έφτασε η μέρα που με απέλυσαν. Οι μήνες που ακολούθησαν ήταν πραγματικά οι χειρότεροι της ζωής μου. Δοξάζω τον Θεό που είχα τη Σαμάνθα και τα παιδιά. Έβαζαν τα δυνατά τους για να φτιάξουν τη διάθεσή μου και με ενθάρρυναν να μαζέψω τα κομμάτια της κάποτε λαμπρής καριέρας μου. Αλλά οι μήνες αυτοί της απραξίας μου έδειξαν ότι

η αυτοεκτίμησή μας συνδέεται με τη δουλειά μας. Σε κάποιο πάρτι, η πρώτη ερώτηση που αναπόφευκτα μας κάνουν είναι: «Λοιπόν, τι δουλειά κάνεις;». Καθώς αρχίζαμε την καθιερωμένη εβδομαδιαία παρτίδα γκολφ, οι συμπαίκτες μου ρωτούσαν πάντα: «Κανένα νέο από τη δουλειά, Πίτερ;». Ο θυρωρός στον πολυτελή ουρανοξύστη μας, ο οποίος ήταν ειδήμων στην ψιλή κουβεντούλα, με ρωτούσε συστηματικά αν τα πράγματα στο γραφείο πήγαιναν καλά. Τώρα που δεν είχα δουλειά, δεν είχα πια τι να απαντήσω.

Ξαφνικά μεταπήδησα από το να ξυπνάω νωρίς και να τρέχω στο μετρό με το μυαλό γεμάτο ιδέες, στο να ξυπνάω γύρω στις δώδεκα σε ένα σκοτεινό δωμάτιο γεμάτο άδεια μπουκάλια Heineken, πακέτα Marlboro και κυπελλάκια Haagen Dazs. Σταμάτησα να διαβάζω τη *Wall Street Journal* και κατέφυγα σε μυθιστορήματα κατασκοπείας, παλιά χαρτόδετα γουέστερν και κίτρινες φυλλάδες που αποκάλυπταν ότι η Όπρα ήταν εξωγήινη και ότι ο Έλβις ζούσε ακόμη και διηύθυνε ένα McDonald's στη Δυτική Ακτή. Δεν άντεχα να αντιμετωπίσω την πραγματικότητα. Δεν ήθελα να σκέφτομαι πολύ. Όλο μου το σώμα πονούσε και ένιωθα ότι το καλύτερο μέρος για μένα ήταν κάτω από τα σκεπάσματα του κρεβατιού με τις τέσσερις κολόνες.

Τότε, μια μέρα, δέχτηκα ένα τηλεφώνημα. Ήταν ένας παλιός φίλος από το κολέγιο, ο οποίος είχε αποκτήσει τη φήμη ότι είχε εξελιχθεί σε ένα από τα καλύτερα μυαλά στη βιομηχανία της πληροφορικής. Με πληροφόρησε ότι είχε μόλις παραιτηθεί από τη δουλειά του, ως πρώτος προγραμματιστής μιας μεγάλης εταιρείας, και ετοιμαζόταν να αρχίσει τη δική του επιχείρηση. Τον θυμάμαι ακόμα να μου λέει ότι είχε αυτό που αποκαλούσε «λαμπρή ιδέα» για μια νέα γραμμή λογισμικού, και χρειαζόταν ένα συνέταιρο που να εμπιστεύεται. Ήμουν η πρώτη επιλογή του. «Είναι μια ευκαιρία να χτίσουμε

κάτι σπουδαίο, Πίτερ», είτε με τον συνήθη ενθουσιασμό του. «Έλα. Θα έχει πλάκα».

Κάτι μέσα μου δισταζε να πει ναι. Δεν είναι ποτέ εύκολο να φτιάξεις μια καινούρια εταιρεία, ειδικά στον τομέα της υψηλής τεχνολογίας. Κι αν αποτυγχάναμε; Ήδη η οικονομική μας κατάσταση ήταν άνω κάτω. Ως αντιπρόεδρος της Digitech Software πληρωνόμουν καλά και ζούσα το είδος της ζωής που ο πατέρας μου έβλεπε στα όνειρά του. Οδηγούσα μια ολοκαίνουρια BMW, ενώ η Σαμάνθα είχε τη δική της Mercedes. Τα παιδιά πήγαιναν σε ιδιωτικά σχολεία και περνούσαν τα καλοκαίρια σε μια πανάκριβη ιστιοπλοϊκή λέσχη. Η ετήσια συνδρομή μου στη λέσχη του γκολφ ήταν όση και το ετήσιο εισόδημα πολλών φίλων μου. Τώρα που δεν είχα δουλειά, οι απλήρωτοι λογαριασμοί συσσωρεύονταν και πολλές υποσχέσεις έμεναν ανεκπλήρωτες.

Από την άλλη μεριά, ο σοφός πατέρας μου μου έλεγε πάντα: «Τίποτα δεν μπορεί να σε νικήσει, αν δεν νικήσεις εσύ τον εαυτό σου». Χρειαζόμουν αυτή την ευκαιρία για να ξεφύγω από το σκοτάδι που είχε ρουφήξει τη ζωή μου. Χρειαζόμουν ένα λόγο να ξυπνάω το πρωί. Χρειαζόμουν να ξαναβιώσω το πάθος και την αίσθηση ότι έχω ένα σκοπό, όπως ένιωθα και στο κολέγιο, τότε που πίστευα ότι ήμουν ασταμάτητος και ο κόσμος ήταν πραγματικά ένα μέρος με απεριόριστες δυνατότητες. Είχα αρκετή διαίσθηση για να γνωρίζω ότι η ζωή μάς στέλνει δώρα πού και πού. Η επιτυχία έρχεται σε εκείνους που αναγνωρίζουν τα δώρα αυτά και τα δέχονται. Κι έτσι είπα ναι.

Σε μια έκρηξη μεγαλομανίας ονομάσαμε την εταιρεία GlobalView Software Solutions και εγκατασταθήκαμε σε ένα μικροσκοπικό γραφείο, σε ένα παλιό βιομηχανικό συγκρότημα. Εγώ ήμουν ο διευθύνων σύμβουλος και ο συνέταιρός μου είχε ανακηρύξει τον εαυτό του πρόεδρο. Δεν είχαμε υπαλλήλους ούτε έπιπλα ούτε χρήματα. Αλλά είχαμε μια

καταπληκτική ιδέα. Κι έτσι αρχίσαμε να διαφημίζουμε την ιδέα αυτή στην αγορά. Ευτυχώς, η αγορά αντέδρασε με ενθουσιασμό. Σύντομα η Σαμάνθα ήρθε να δουλέψει μαζί μας και προσλάβαμε κι άλλους υπαλλήλους. Τα πρωτοποριακά προϊόντα μας άρχισαν να πουλούν με πρωτοφανή ρυθμό και τα κέρδη μας γρήγορα αυξήθηκαν. Εκείνη την πρώτη χρονιά της λειτουργίας μας, το περιοδικό *Business Success* μας χαρακτήρισε ως μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες εταιρείες της χώρας. Ο πατέρας μου ήταν τόσο περήφανος. Παρόλο που εκείνη την εποχή ήταν ογδόντα έξι χρόνων, τον θυμάμαι ακόμα να κουβαλάει ένα τεράστιο καλάθι με φρούτα στο γραφείο, για να γιορτάσουμε το επίτευγμά μας. Δάκρυα χαράκωναν το πρόσωπό του, όταν με κοίταξε και είπε: «Γιε μου, η μητέρα σου θα ήταν πολύ ευτυχισμένη σήμερα».

Αυτά όλα έγιναν πριν από περίπου έντεκα χρόνια και από τότε εξακολουθούμε να αναπτυσσόμαστε με τον ίδιο ρυθμό. Η GlobalView Software Solutions είναι τώρα μια εταιρεία των δύο δισεκατομμυρίων δολαρίων με 2.500 υπαλλήλους, σε οκτώ σημεία σε ολόκληρο τον κόσμο. Μόλις πέρυσι μεταφερθήκαμε στα καινούρια μας γραφεία, ένα υπερσύγχρονο συγκρότημα με εκπληκτικές κατασκευαστικές δυνατότητες, τρεις πισίνες ολυμπιακών διαστάσεων και ένα αμφιθέατρο για διάφορες εταιρικές εκδηλώσεις. Ο συντάκτης μου δεν εμπλέκεται πια στην καθημερινή λειτουργία της εταιρείας και περνάει τον περισσότερο χρόνο του στο ιδιωτικό νησί του στην Καραϊβική ή κάνει ορειβασία στο Νεπάλ. Η Σαμάνθα εγκατέλειψε τη διοίκηση της εταιρείας πριν από λίγα χρόνια, για να αφοσιωθεί στο γράψιμο και στη φιλανθρωπία. Όσο για μένα, είμαι ακόμα διευθύνων σύμβουλος, αλλά τώρα έχω τρομερές ευθύνες που απορροφούν τον περισσότερο χρόνο μου. Χίλιοι πεντακόσιοι άνθρωποι στηρίζονται σε εμένα για να βγάλουν τα προς το ζην και πολλές χιλιάδες ακόμα στηρίζονται στον

οργανισμό μας για προϊόντα και υπηρεσίες, που τους βοηθούν στην καθημερινή τους ζωή.

Δυστυχώς, ο πατέρας μου πέθανε δύο χρόνια μετά την ίδρυση της εταιρείας και, παρόλο που πάντα διαισθανόταν ότι θα γινόμουν εξαιρετικά επιτυχημένος, νομίζω ότι ούτε εκείνος φανταζόταν πως θα φτάναμε εκεί που είμαστε σήμερα. Μου λείπει, αλλά με όλα όσα έχω στο κεφάλι μου, μου μένει ελάχιστος χρόνος να σκεφτώ το παρελθόν. Εξακολουθώ να δουλεύω σκληρά, στην καλύτερη περίπτωση γύρω στις ογδόντα ώρες, δεν έχω κάνει κανονικές διακοπές εδώ και χρόνια και είμαι το ίδιο απαιτητικός, φιλόδοξος και ανταγωνιστικός όσο ήμουν τη μέρα που έπιασα δουλειά στα είκοσι τρία μου, στην Digitech Software Strategies. Μέχρι μια μέρα, πριν από σχετικά λίγο καιρό που είχα την καλή τύχη να γνωρίσω έναν πολύ ιδιαίτερο δάσκαλο, εξακολουθούσα να κάνω υπερβολικά πολλά και να ελέγχω κάθε πλευρά της επιχείρησης. Ήξερα ότι αυτό ήταν λάθος, νόμιζα όμως πως τα είχα καταφέρει μια χαρά.

Μέχρι εκείνη την αξέχαστη συνάντηση, για την οποία θα σας μιλήσω με κάθε λεπτομέρεια, εξακολουθούσα να είμαι οξύθυμος, ένα χαρακτηριστικό μου που είχε χειροτερέψει καθώς οι πιέσεις που βίωνα μεγάλωναν μαζί με την επιχείρησή μου. Και, παρά το πέρασμα του χρόνου, εξακολουθούσα να δυσκολεύομαι να διοικώ και να κινητοποιώ τους ανθρώπους. Φυσικά, οι υπάλληλοί μου με υπάκουαν. Αλλά όχι επειδή το ήθελαν – επειδή έπρεπε. Δεν είχαν καμία αφοσίωση ούτε σε εμένα ούτε στην εταιρεία. Εκτελούσαν τις εντολές που τους έδινα από τα πολυτελή διαμερίσματά μου περισσότερο από φόβο παρά από σεβασμό. Ολόκληρη η δύναμη και η εξουσία μου φαίνεται πως πήγαζαν αποκλειστικά από τη θέση μου. Και ήξερα ότι αυτό δεν ήταν καλό.

Επιτρέψτε μου να μοιραστώ μαζί σας μερικά ακόμα πράγματα σχετικά με τις δυσκολίες που αντιμετώπιζα ως ηγέτης

μιας ταχύτατα αναπτυσσόμενης εταιρείας σε αυτές τις παραγόμενες εποχές. Παρά την επέκταση της εταιρείας μας, το ηθικό ήταν πεσμένο. Είχα ακούσει τη φήμη που κυκλοφορούσε, ότι είχαμε μεγαλώσει πολύ γρήγορα και ότι για μένα τα κέρδη ήταν πιο σημαντικά από τους ανθρώπους. Άλλοι πάλι παραπονούσαν ότι αναγκάζονταν να δουλεύουν πολύ σκληρά χωρίς αρκετή βοήθεια, ενώ άλλοι πάλι έλεγαν ότι οι διαρκείς αλλαγές που βίωναν σε καθημερινή βάση, από καινοτομίες στην τεχνολογία μέχρι νέες δομές σε επίπεδο γραφειοκρατίας, τους γέμιζαν άγχος. Υπήρχε ελάχιστη εμπιστοσύνη, χαμηλή παραγωγικότητα και ακόμα λιγότερη δημιουργικότητα. Και, απ' ό,τι κατάλαβα, σχεδόν όλοι πίστευαν ότι την ευθύνη για τα προβλήματα αυτά την είχε ένα και μόνο άτομο: εγώ. Η γενική άποψη ήταν ότι δεν ήξερα πώς να διοικώ.

Παρόλο που η GlobalView Software εξακολούθησε να αναπτύσσεται, άρχισαν να υπάρχουν ενδείξεις πως κατευθυνόμασταν προς την πρώτη μας πτώση μετά από πολλά χρόνια. Παρότι τα προγράμματά μας συνέχισαν να πουλούν, χάναμε σταδιακά στην αγορά ένα μέρος από το μερίδιό μας. Οι άνθρωποί μας απλώς δεν ήταν τόσο πρωτοπόροι και δημιουργικοί όσο ήταν στην αρχή. Κατά συνέπεια, τα προϊόντα μας δεν ήταν τόσο καλά σχεδιασμένα και μοναδικά. Για να το θέσω απλά: οι εργαζόμενοι φαίνεται πως είχαν χάσει το κίνητρό τους. Και ήξερα ότι, αν άφηνα την κατάσταση αυτή να συνεχιστεί, η έλλειψη κινήτρου θα σήμαινε το τέλος της εταιρείας.

Σημάδια απάθειας υπήρχαν παντού. Τα γραφεία ήταν ακατάστατα και οι εργαζόμενοι αργούσαν συστηματικά. Ελάχιστοι έρχονταν στα χριστουγεννιάτικα πάρτι και το ομαδικό πνεύμα ήταν σχεδόν ανύπαρκτο. Οι συγκρούσεις ήταν καθημερινές και το κίνητρο ελάχιστο. Ακόμα και οι νέες εγκαταστάσεις μας άρχισαν να δείχνουν σημάδια εγκατάλειψης και

τα κάποτε αστραφτερά πατώματά τους τώρα ήταν μουντά και γεμάτα σκουπίδια.

Ευτυχώς όλα αυτά άλλαξαν. Η GlobalView Software Solutions είναι και πάλι μια πραγματικά εξαιρετική εταιρεία. Και ξέρω ότι θα γίνουμε ακόμα καλύτεροι. Η εταιρεία μας μεταμορφώθηκε χάρη στην εφαρμογή μιας πολύ ιδιαίτερης συνταγής ηγεσίας την οποία μου έδωσε ένας πολύ ιδιαίτερος άνθρωπος. Αυτό το απλό αλλά εξαιρετικά δυνατό σύστημα έφερε πίσω τον ενθουσιασμό που κάποτε διακατείχε ολόκληρη την εταιρεία, το πάθος που ενέπνεε άλλοτε τους ανθρώπους μας, αύξαινε την παραγωγικότητά μας και ανέβαζε τα κέρδη μας σε ύψη που δεν είχα φανταστεί ούτε στα πιο τρελά μου όνειρα. Οι εργαζόμενοι μας έχουν γίνει πραγματικά πιστοί και αφοσιωμένοι στο κοινό όραμά μας για το μέλλον. Δουλεύουν σαν μια δυναμική και εξαιρετικά ικανή ομάδα. Και, πράγμα ακόμα πιο σημαντικό, τους αρέσει να έρχονται στη δουλειά και εμένα μου αρέσει να δουλεύω μαζί τους. Ξέρουμε όλοι ότι έχουμε ανακαλύψει κάτι μαγικό και ξέρουμε ότι προοριζόμαστε για κάτι πολύ μεγάλο. Μόλις την προηγούμενη εβδομάδα το περιοδικό *Business Success* με είχε στο εξώφυλλο. Ο τίτλος έλεγε απλώς: «Το Θαύμα της GlobalView: Πώς μια Εταιρεία Έγινε Αληθινά Σπουδαία».

Ποια είναι λοιπόν αυτή η θαυματουργή και αξιόπιστη συνταγή ηγεσίας που με έχει κάνει τόσο επιτυχημένο στην επιχειρηματική κοινότητα; Ποιος ήταν αυτός ο σοφός επισκέπτης που έφερε την επανάσταση στην εταιρεία μου και μου έδειξε πώς να γίνω το είδος του οραματιστή ηγέτη, έτσι όπως αυτοί οι δύσκολοι καιροί απαιτούν; Πιστεύω με όλη μου την καρδιά ότι οι απαντήσεις στις ερωτήσεις αυτές θα αλλάξουν τον τρόπο που διοικείτε και τον τρόπο που ζείτε. Ήρθε η ώρα να τις ανακαλύψετε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΥΟ

Ένας Μοναχός στον Κήπο μου

Ήταν μια αλλόκοτη σκηνή. Ακόμα και τώρα που τη θυμάμαι, εξακολουθεί να μου φαίνεται απίστευτη. Είχα μόλις τελειώσει το συνηθισμένο δευτεριάτικο συμβούλιο με τους διευθυντές μου, όπου είχα ακούσει ότι η κατάσταση της GlobalView πήγαινε από το κακό στο χειρότερο. Στο συμβούλιο ένας διευθυντής με ενημέρωσε ότι μερικοί από τους καλύτερους προγραμματιστές μας σκέφτονταν να δουλέψουν για μια πιο μικρή εταιρεία όπου θα εκτιμούσαν περισσότερο τις προσπάθειές τους. Είπε επίσης ότι οι σχέσεις ανάμεσα στη διοίκηση και στο υπόλοιπο προσωπικό γίνονταν όλο και χειρότερες κάθε μέρα που περνούσε. «Δεν μας εμπιστεύονται πια», σχολίασε με θυμό.

Ένας άλλος διευθυντής πρόσθεσε: «Όχι μόνο αυτό, αλλά δεν υπάρχει και ομαδικό πνεύμα εδώ μέσα. Πριν αναπτυχθούμε τόσο, όλοι βοηθούσαν ο ένας τον άλλο. Νοιάζονταν όλοι να γίνει καλά η δουλειά. Παλιά, αν είχαμε προθεσμία για να στείλουμε μια μεγάλη παραγγελία, θυμάμαι ότι δουλεύαμε όλοι μαζί μερικές φορές μέχρι αργά τη νύχτα. Θυμάμαι φορές που οι προγραμματιστές και οι διευθυντές σήκωναν τα μανίκια τους για να βοηθήσουν τους ανθρώπους της αποθήκης να σφραγίσουν τα κουτιά και να τα φορτώσουν στα φορτηγά.

Τώρα είναι ο καθένας για τον εαυτό του. Υπάρχει μια νοοτροπία σαν να είμαστε σε αντίπαλα στρατόπεδα και δεν την αντέχω άλλο».

Παρόλο που παρέμεινα ασυνήθιστα ήρεμος στη διάρκεια της συζήτησης, καθώς διέσχιζα το μεγάλο διάδρομο που συνέδεε την αίθουσα συμβουλίων με το γραφείο μου, με έλουσε κρύος ιδρώτας. Η ένταση των τελευταίων μηνών με σκότωνε και ήξερα ότι έπρεπε να κάνω κάτι για να ανακόψω την πτωτική πορεία της εταιρείας. Απλώς δεν ήξερα σε ποιον να μιλήσω ή τι να κάνω. Ασφαλώς μπορούσα να προσλάβω μερικούς συμβούλους, για να μου προτείνουν μερικές γρήγορες λύσεις στα προβλήματα που μας ταλαιπωρούσαν. Αλλά ένιωθα ότι έπρεπε να σκάσω πιο βαθιά για να χτυπήσω την πραγματική ρίζα του κακού που μας είχε μετατρέψει, από μια πρωτοποριακή εταιρεία γεμάτη παθιασμένους και καλοσυνάτους ανθρώπους, σε μια ογκώδη γραφειοκρατία, όπου οι εργαζόμενοι ανυπομονούσαν να τελειώσουν τη δουλειά τους και να φύγουν.

Μέχρι να φτάσω στο γραφείο μου, ο ιδρώτας έσταζε από το μέτωπό μου και το πουκάμισό μου είχε μουλιάσει. Η βοήθός μου, βλέποντάς με σε αυτή την κατάσταση, έτρεξε προς το μέρος μου και με άρπαξε από το μπράτσο. Καθώς με συνόδευε στον πανάκριβο δερμάτινο καναπέ που βρισκόταν δίπλα σε μια από τις πολλές βιβλιοθήκες του αυτοκρατορικού γραφείου μου, με ρώτησε αν έπρεπε να τηλεφωνήσει στο γιατρό μου ή ίσως να καλέσει ένα ασθενοφόρο. Χωρίς να έχω καν την ευγένεια να απαντήσω, ξάπλωσα στον καναπέ και έκλεισα τα μάτια μου. Είχα διαβάσει κάπου ότι ένας θαυμάσιος τρόπος για να ηρεμήσεις είναι να φαντάζεσαι μια γαλήνια σκηνή μετά από μια αγχωτική συνάντηση. Κι έτσι έβαλα τα δυνατά μου.

Ακριβώς τη στιγμή που άρχισα να ηρεμώ, τινάχτηκα ακούγοντας έναν δυνατό θόρυβο. Έμοιαζε λες και κάποιος είχε

πετάξει μια μεγάλη πέτρα σε ένα από τα παράθυρα του γραφείου μου. Πετάχτηκα πάνω και έτρεξα στο μεγάλο κεντρικό παράθυρο ψάχνοντας να βρω τον ένοχο. Αλλά δεν είδα κανέναν. Ίσως το στρες από το οποίο υπέφερα να έπαιζε παιχνίδια με τη φαντασία μου. Καθώς επέστρεφα αργά αργά στον καναπέ, ο κρότος ξανακούστηκε, ακόμα πιο δυνατά αυτή τη φορά. «Ποιος μπορεί να είναι;» αναρωτήθηκα, και σκέφτηκα ότι έπρεπε να ζητήσω από τη βοηθό μου να φωνάξει αμέσως την ασφάλεια του κτιρίου. Σίγουρα ένας ακόμα δυσαρεστημένος προγραμματιστής που τα βάζει με το αφεντικό, σκέφτηκα, νιώθοντας όλο και πιο ενοχλημένος με την κατάσταση. Έτρεξα και πάλι στο παράθυρο και αυτή τη φορά διέκρινα μια σιλουέτα να στέκεται στο κέντρο του κήπου με τα τριαντάφυλλα κάτω από το γραφείο μου στον δεύτερο όροφο. Καθώς μισόκλεισα τα μάτια και κοίταξα πιο προσεκτικά, σοκαρίστηκα από αυτό που είδα.

Ήταν ένας εντυπωσιακός νέος άντρας που φορούσε έναν κόκκινο μανδύα με κουκούλα, σαν αυτούς που φορούσαν οι Θιβετιανοί μοναχοί σε ένα ταξίδι που είχε κάνει στην εξωτική εκείνη χώρα, πριν από περίπου δέκα χρόνια. Καθώς οι ακτίνες του ήλιου φώτισαν το ωραίο, αρντίδωτο πρόσωπο του άγνωστου, ο μανδύας ανέμισε δίνοντάς του μια μυστηριώδη, σχεδόν αιθέρια όψη. Είχε ένα πλατύ χαμόγελο στο πρόσωπό του. Και στα πόδια του φορούσε σανδάλια.

Αφού συνειδητοποίησα ότι αυτή δεν ήταν μια ακόμα ψευδαίσθηση ενός εξουθενωμένου διευθύνοντα συμβούλου, του οποίου η εταιρεία γλιστρούσε αργά στη λήθη, χτύπησα το τζάμι θυμωμένος. Ο νέος άντρας δεν κουνήθηκε. Παρέμεινε στην ίδια θέση και συνέχισε να χαμογελάει. Μάλιστα, μου κούνησε το χέρι γεμάτος ενθουσιασμό. Δεν άντεχα τέτοια έλλειψη σεβασμού. Το γελοίο αυτό υποκείμενο είχε εισβάλει στην ιδιοκτησία μου, είχε κάνει ζημιά στον κήπο μου και προσπαθούσε

ολοφάνερα να με γελοιοποιήσει. Ζήτησα αμέσως από τη βοηθό μου, την Άριελ, να φωνάξει την ασφάλεια. «Πες τους να φέρουν τον παράξενο επισκέπτη μας στο γραφείο μου αμέσως τώρα, προτού προλάβει να φύγει», πρόσταξα. «Πρέπει να πάρει ένα τέτοιο μάθημα που δεν θα το ξεχάσει ποτέ».

Μέσα σε λίγα λεπτά, τέσσερις φρουροί στέκονταν στην πόρτα μου και ο ένας από αυτούς κρατούσε προσεκτικά από το μπράτσο τον νεαρό άγνωστο, ο οποίος έδειχνε απόλυτα συνεργάσιμος. Περιέργως, ο νεαρός εξακολουθούσε να χαμογελάει και εξέπεμπε μια αίσθηση δύναμης και ασφάλειας έτσι όπως στεκόταν στο άνοιγμα της πόρτας. Δεν έδειχνε ούτε στο ελάχιστο ενοχλημένος από το γεγονός ότι τον είχαν πιάσει οι φρουροί και τον είχαν φέρει στο γραφείο μου. Και, παρόλο που δεν είχε τίποτα, με διαπέρασε μια παράξενη αίσθηση ότι μπροστά μου στεκόταν ένας σοφός άνθρωπος. Ένωσα το ίδιο συναίσθημα που είχα όταν ήμουν με τον πατέρα μου. Πραγματικά, δεν μπορώ να το εξηγήσω περισσότερο. Πείτε το διαίσθηση, αλλά το ένστικτό μου μου έλεγε ότι ο νεαρός αυτός ήταν πολύ πιο σοφός απ' όση έδειχνε το νεανικό του πρόσωπο. Στην πραγματικότητα νομίζω ότι ήταν τα μάτια του που τον πρόδιδαν.

Τα χρόνια αυτά που είμαι στις επιχειρήσεις, έχω διαπιστώσει ότι τα μάτια των ανθρώπων αποκαλύπτουν την αλήθεια. Δείχνουν ζεστασιά, ανασφάλεια, ανειλικρίνεια ή ακεραιότητα, αρκεί να αφιερώσει κανείς χρόνο για να τα μελετήσει. Τα μάτια του νεαρού μου έλεγαν ότι διέθετε σοφία. Έδειχναν επίσης ότι είχε ένα πάθος για τη ζωή και ίσως κάποια παιχνιδιάρικη διάθεση. Όταν έπεφτε πάνω τους το φως του ήλιου που πλημμύριζε το γραφείο μου, έλαμπαν. Από κοντά, ο κόκκινος μανδύας του νεαρού ήταν υπέροχος σε υφή και σε σχέδιο. Και, παρόλο που βρισκόταν σε εσωτερικό χώρο, είχε επιλέξει να φοράει την κουκούλα, πράγμα που προσέδιδε κι άλλο μυστήριο στην αξιοπρόσεκτη εμφάνισή του.

«Ποιος είσαι και γιατί πετούσες πέτρες στο παράθυρό μου;» ρώτησα, ενώ ένιωθα το πρόσωπό μου να καίει και τις παλάμες μου να ιδρώνουν.

Ο νέος άντρας έμεινε σιωπηλός, ενώ τα γεμάτα χείλη του χαμογελούσαν ακόμα. Μετά άρχισε να κουνάει τα χέρια του και τα ένωσε σε στάση προσευχής, κάνοντας τον παραδοσιακό χαιρετισμό των ανθρώπων στην Ινδία.

Ο τύπος αυτός είναι απίστευτος, σκέφτηκα. Πρώτα πατάει στον κήπο μου, τον κήπο αυτόν που απολαμβάνω να κοιτάζω από το γραφείο μου όταν τα πράγματα δεν πάνε καλά. Μετά αρχίζει να πετάει πέτρες στο παράθυρό μου τρομάζοντάς με. Και τώρα, όντας περιτριγυρισμένος από τέσσερις μυώδεις φρουρούς που θα μπορούσαν να τον βάλουν κάτω σε ένα δευτερόλεπτο, παίζει παιχνίδια μαζί μου.

«Κοίτα, νεαρέ. Δεν ξέρω ποιος είσαι ή από πού έρχεσαι και, για να είμαι ειλικρινής, δεν με νοιάζει!» αναφώνησα. «Μπορείς να συνεχίσεις να φοράς αυτό τον ηλίθιο μανδύα και να μου χαμογελάς μ' αυτό τον ηλίθιο τρόπο. Μπορείς να είσαι όσο αλαζονικός θέλεις γιατί σχεδιάζω να τηλεφωνήσω στην αστυνομία. Αλλά πριν το κάνω θα σου πρότεινα να σπάσεις αυτό τον περίφημο όρκο σιωπής, για τον οποίο είσαστε τόσο διάσημοι εσείς οι μοναχοί, και να μου πεις γιατί είσαι εδώ».

«Είμαι εδώ για να σε βοηθήσω να αλλάξεις τον τρόπο που ηγείσαι, Πίτερ», απάντησε ο νεαρός με έναν απροσδόκητα επιτακτικό τόνο. «Είμαι εδώ για να σε βοηθήσω να ξαναβάλεις την εταιρεία σου στον σωστό δρόμο. Και μετά να τη φτάσεις σε κορυφαίο επίπεδο».

Πώς ήξερε το όνομά μου; Ίσως ο τύπος αυτός να ήταν επικίνδυνος. Ευτυχώς που έχω τους φρουρούς ακριβώς μπροστά μου, σκέφτηκα. Και τι ήταν οι ανοησίες αυτές για το ότι θα με βοηθούσε τάχα να αλλάξω τον τρόπο που ηγούμαι και να ξαναβάλω την εταιρεία μου στον σωστό δρόμο; Αν ήταν

κάποιου είδους σύμβουλος και προσπαθούσε να τραβήξει την προσοχή μου για ένα παχύλο συμβόλαιο, τότε το έκανε με λάθος τρόπο. Γιατί δεν μου έστειλε μια πρόταση σαν όλους αυτούς τους «πράκτορες αλλαγής», που χρεώνουν υπερβολικά και δουλεύουν πολύ λίγο, έχοντας το εκπληκτικό ταλέντο να επινοούν απίστευτα προγράμματα, τα οποία το μόνο που πετυχαίνουν είναι να εξασφαλίζουν την πρόωρη συνταξιοδότησή τους;

«Δεν έχεις ιδέα ποιος είμαι, έτσι δεν είναι, Πίτερ;» με ρώτησε σε φιλικό τόνο.

«Όχι, λυπάμαι, δεν έχω. Και αν δεν μου πεις τώρα, θα σου δώσω μια κλοτσιά και θα βρεθείς στο πάρκινγκ», φώναξα απειλητικά.

«Βλέπω πως εξακολουθείς να είσαι οξύθυμος, Πίτερ. Πρέπει να το δουλέψουμε αυτό. Βάζω στοίχημα ότι τα νεύρα δεν σε βοηθούν να κερδίσεις την αφοσίωση της ομάδας σου. Και ξέρω ότι δεν κάνουν καλό στις επιδόσεις σου στο γκολφ, στο οποίο έτσι κι αλλιώς δεν ήσουν ποτέ ιδιαίτερα καλός», είπε ο νεαρός βάζοντας τα γέλια.

«Έχεις ιδέα σε ποιον μιλάς, αλαζονικέ μικρέ ταραξία;» ούρλιαξα παραγνωρίζοντας το γεγονός ότι ο μυστηριώδης ξένος ήταν μάλλον ψηλός και σε εξαιρετική φυσική κατάσταση. «Πώς τολμάς να με κριτικάρεις; Και πώς ξέρεις τόσα για τις επιδόσεις μου στο γκολφ; Αν με παρακολουθείς, θα σε καταγγείλω. Αυτό είναι πολύ σοβαρό αδίκημα, ξέρεις», πρόσθεσα σε έξαλλη κατάσταση, πράγμα που με έκανε να λουστώ πάλι στον ιδρώτα.

Τότε ο νεαρός έκανε κάτι που με εντυπωσίασε. Σήκωσε το χέρι του, το έχωσε βαθιά μέσα στο μανδύα του και έβγαλε ένα επιχρυσωμένο μπαλάκι του γκολφ. Το πέταξε προς το μέρος μου για να το πιάσω. «Σκέφτηκα ότι μπορεί να το ήθελες πίσω», σχολίασε χαμογελώντας ακόμα.

Κοίταξα εμβρόντητος το αντικείμενο που βρισκόταν στην παλάμη μου, γιατί πάνω του ήταν σκαλισμένη μια γνωστή φράση: *Στον Τζούλιαν για τα πενηκοστά γενέθλιά του, ένα χρυσό μπαλάκι για έναν άντρα που τα έχει όλα.* Από κάτω έγραφε: *Ο παντοτινός φίλος σου, Πίτερ.* Πώς βρέθηκε στα χέρια του νεαρού το μπαλάκι αυτό; Το είχα χαρίσει στον παλιό συμπαίκτη μου Τζούλιαν Μαντλ, πριν από μερικά χρόνια. Ο Τζούλιαν ήταν θρύλος στον κόσμο των επιχειρήσεων και ένας από τους ελάχιστους φίλους που είχα καταφέρει να κρατήσω όλα αυτά τα χρόνια. Είχε ένα πραγματικά λαμπρό μυαλό και είχε αποκτήσει τη φήμη ενός από τους καλύτερους δικηγόρους της χώρας. Αντίθετα με εμένα, προερχόταν από πλούσια οικογένεια, καθώς ο παππούς του ήταν επιφανής γεροϋσιαστής και ο πατέρας του ένας αξιοσέβαστος δικαστής του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου. Προετοιμασμένος για την επιτυχία από πολύ μικρή ηλικία, ο Τζούλιαν αποφοίτησε πρώτος στο έτος του στη Νομική Σχολή του Χάρβαρντ και εξασφάλισε μια αξιοζήλευτη θέση σε μια εξαιρετικά επιτυχημένη νομική εταιρεία.

Μέσα σε λίγα χρόνια, απέκτησε μεγάλη φήμη και το πελατολόγιό του περιλάμβανε εταιρείες με τζίρο πολλών εκατομμυρίων δολαρίων, μεγάλες αθλητικές ομάδες, ακόμα και κυβερνήσεις. Στη μεγάλη του ακμή, διοικούσε μια ομάδα ογδόντα πέντε ταλαντούχων δικηγόρων και σημείωσε μια σειρά από νομικούς θριάμβους, που μέχρι σήμερα με κάνουν να τον θαυμάζω. Με ένα εισόδημα της τάξης των επτά ψηφίων, είχε όλα όσα θα ήθελε κανείς: μια έπαυλη σε μια αριστοκρατική γειτονιά όπου έμεναν διασημότητες, ιδιωτικό τζετ, εξοχικό σε τροπικό νησί, και το πιο πολύτιμο απόκτημα απ' όλα, μια αστραφτερή κόκκινη Ferrari, παρκαρισμένη καταμεσής στον κήπο του. Αλλά, όπως εγώ, ο Τζούλιαν είχε τα ελαττώματά του.

Δούλευε σαν τρελός μέχρι αργά τη νύχτα, κοιμόταν λίγες ώρες στον καναπέ του υπερπολυτελούς γωνιακού γραφείου

του και την άλλη μέρα ξανάρχιζε τον καθημερινό αγώνα δρόμου από την αρχή. Παρόλο που μου άρεσε πολύ να παίζω γκολφ μαζί του, σπάνια ήταν διαθέσιμος. Συνήθως άκουγα την ίδια δικαιολογία από τη βοηθό του. «Λυπάμαι, κύριε Φράνκλιν, ο κύριος Μαντλ δεν θα μπορέσει να παίξει γκολφ μαζί σας αυτή την εβδομάδα γιατί αντιμετωπίζει μια έκτακτη κατάσταση σε μια υπόθεσή του. Σας ζητά συγγνώμη». Ο άνθρωπος πίεζε τον εαυτό του ανελέητα και με το πέρασμα του χρόνου έχασε τους περισσότερους φίλους του μαζί με την κάποτε γεμάτη κατανόηση γυναίκα του.

Πραγματικά είχα αρχίσει να πιστεύω ότι ο Τζούλιαν ήταν αυτοκαταστροφικός. Όχι μόνο δούλευε πολύ σκληρά αλλά ζούσε και πολύ σκληρά. Ήταν γνωστός για τις μεταμεσονύκτιες επισκέψεις του στα καλύτερα εστιατόρια της πόλης με σέξι νεαρά μοντέλα και για τα παράτολμα μεθύσια του με μερικούς θεοπάλαβους παλιούς του φίλους, τα οποία συχνά κατέληγαν σε γρονθοκοπήματα και την επομένη στις εφημερίδες. Παρά τις δηλώσεις του περί του αντιθέτου, ο Τζούλιαν Μαντλ έσκαβε το λάκκο του. Εγώ το ήξερα, οι δικηγόροι στην εταιρεία του το ήξεραν, και βαθιά μέσα του νομίζω ότι το ήξερε και ο ίδιος.

Παρακολουθούσα τη σταθερή παρακμή του Τζούλιαν με ένα αίσθημα θλίψης. Στα πενήντα τρία του έμοιαζε εβδομήντα. Η διαρκής πίεση του απαιτητικού τρόπου ζωής του του έκανε μεγάλο κακό σωματικά, μετατρέποντας το πρόσωπό του σε μια μάζα από ρυτίδες. Τα μεταμεσονύκτια δείπνα σε ακριβά γαλλικά εστιατόρια, όπου κάπνιζε χοντρά κουβανέζικα πούρα και έπινε το ένα κονιάκ μετά το άλλο, τον είχαν κάνει υπέρβαρο και παραπονιόταν διαρκώς ότι είχε βαρεθεί να νιώθει αδιάθετος και κουρασμένος. Με το πέρασμα του χρόνου έχασε την κάποτε οξύτατη αίσθηση του χιούμορ που διέθετε και γελούσε σπάνια. Κάποια στιγμή σταμάτησε να

παίζει γκολφ παρόλο που ήξερα ότι το αγαπούσε και του άρεσε η παρέα μου. Με τόση δουλειά που είχε, σταμάτησε σιγά σιγά ακόμα και να με παίρνει τηλέφωνο. Ήξερα ότι χρειαζόταν τη φιλία μου όσο χρειαζόμουν κι εγώ τη δική του, αλλά φαντάζομαι ότι δεν έδινε σημασία σε τέτοιες ανάγκες.

Και τότε η τραγωδία χτύπησε τον Μεγάλο και Τρανό Τζούλιαν Μαντλ. Μια Δευτέρα πρωί, καταμεσής μιας κατάμεστης αίθουσας δικαστηρίου όπου ο Τζούλιαν υπερασπιζόταν έναν από τους καλύτερους πελάτες του, την Air Atlantic, κατέρρευσε. Ενώ οι βοηθοί του φώναζαν τρομαγμένοι και οι παρόντες δημοσιογράφοι τραβούσαν φωτογραφίες σαν τρελοί, τον μετέφεραν βιαστικά στο νοσοκομείο. Εκεί διαπιστώθηκε πως είχε υποστεί ένα εκτεταμένο έμφραγμα και τον έστειλαν αμέσως στην καρδιολογική μονάδα. Ο καρδιολόγος είπε ότι ο Τζούλιαν βρισκόταν πιο κοντά στο θάνατο από οποιονδήποτε ασθενή είχε δει ποτέ του. Αλλά με κάποιον τρόπο επέζησε. Οι γιατροί είπαν ότι ο Τζούλιαν ήταν μαχητής και φαίνεται πως είχε «μια ηρωική επιθυμία για ζωή».

Το θλιβερό αυτό επεισόδιο άλλαξε δραματικά τον Τζούλιαν. Την επόμενη μέρα ανακοίνωσε ότι εγκατέλειπε τη δικηγορία για τα καλά. Από το ράδιο αρβύλα άκουσα ότι πήγε στην Ινδία σε κάποιου είδους αποστολή. Σε έναν από τους συνεταιίρους του είπε ότι «χρειαζόταν κάποιες απαντήσεις» και ήλπιζε ότι θα τις έβρισκε στην αρχαία αυτή χώρα, η οποία στο πέρασμα των αιώνων είχε συγκεντρώσει τόσο μεγάλη σοφία. Σε μια εντυπωσιακή κίνηση κλεισίματος, ο Τζούλιαν πούλησε την έπαυλή του, το τζετ του και το ιδιωτικό του νησί. Ωστόσο, η τελευταία του κίνηση πριν φύγει ήταν και η πιο απροσδόκητη: *ο Τζούλιαν πούλησε τη Ferrari που τόσο πολύ αγαπούσε.*

Οι σκέψεις μου γύρισαν γρήγορα στον νεαρό ξένο με το μανδύα του μοναχού που στεκόταν καταμεσής στο γραφείο μου και ο οποίος εξακολουθούσε να χαμογελάει και να φοράει

την κουκούλα του πάνω από τα πυκνά καστανά μαλλιά του. «Πώς απέκτησες αυτό το χρυσό μπαλάκι του γκολφ;» ρώτησα ήσυχα. «Αυτό το μπαλάκι το χάρισα πριν από μερικά χρόνια σε έναν καλό φίλο μου στα γενέθλιά του».

«Το ξέρω», απάντησε ο επισκέπτης. «Κι εκείνος εκτίμησε πολύ τη χειρονομία σου».

«Και μπορώ να ρωτήσω πώς το ξέρεις εσύ;» επέμεινα.

«Επειδή εγώ είμαι ο καλός αυτός φίλος. Είμαι ο Τζούλιαν Μαντλ».